

αίφινιδως τὸ βαρόμετρον, καθὼς παρετηρήθη εἰς τὸν ἄγιον Δομίγγον.

Ἐξακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ οἱ ἀρχαῖοι ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου ἐβεβαίουν κατὰ τὸν Πλάτωνα (ἴδε Τιμ.) ὅτι πλησίον τῶν στηλῶν τοῦ Ἡρακλείους ὑπῆρχε ποτε νηὸς τῆς εὐρυχωροτέρας τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας συνάμα, Ἀτλαντὶς καλούμενη, ἣτις ὅμως κατεποντίσθη ἐντελῶς ὡς πλοῖον αὐτάνδρον σεισμοῦ γενομένου μεγάλου. Κατὰ κείμενον δὲ μεταξύ τῶν ἄλλων ὑπ' ἀλκιμωτάτου τινὸς καὶ μαχημοῦ λαοῦ καθυποτάξαντος ἅπαντας τοὺς ἄλλους. Τῆς ἐκλιπούσης ταύτης χώρας, νομίζουσι τινες σοφοί, ἐξικριεως δὲ ὁ Ἄγγλος Whitehurst ὅτι ἀπετέλουεν μέρος καὶ αὐτὴ ἡ ἐρημιῶν Ἰβερνία, αἱ Acores, ἡ Madere, Tenériff, αἱ τοῦ Πρατίνου ἀκρωτηρίου καὶ αἱ Καναρίαι νῆσοι.

Ἄλλ' ἀναγινώσκωμεν καὶ εἰς τὸν Ὀμηρον ὅτι ἡ νῆσος Φάρος συνεχομένη ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἡπείρου, διεχωρίζετο ποτε ὅσον ἡμερησίον πλοῦν νηὸς.

Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς, ὑπὸ σεισμοῦ ἀπεχωρίσθη ἡ Ὄσσα ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ἡ Σικελία ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, ἡ Εὐβοία ἀπὸ τῆς Βοιωτίας, ὅπου καὶ τῆν ἡ γῆ κατασειεῖται, ἡ Ἰσπανία ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἡ Ἀγγλία ἀπὸ τῆς Γαλατίας.

Τὰ δὲ χρονικὰ τῶν Σηρῶν (ἢ Σινῶν) ἀναφέρουσι ἀκριβῶς πλῆθος τοιούτων συμφορῶν, ὅσαι συνέβησαν εἰς τὴν Κίνα ἀπὸ μακροτάτων αἰώνων· διότι οὐδ' αὖ μὴ ἕως ἄλλη χώρα κλονίζεται τοιοῦτον συνεχῶς ὅσον ἡ Κίνα, ὅπου κατὰ πᾶσαν σχεδὸν δεκαετίαν συμβαίνει τοιοῦτόν τι δυστύχημα.

Οἱ σεισμοὶ κατεστράβησαν πολλάκις τοὺς ἀντιπαράταγμαμένους στρατοὺς· τοῦτο ἔπαθεν ὁ ἕπατος τῆς Ῥώμης Σεμπρόνιος πολεμῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἀγκῶνος· τοῦτο καὶ ὁ Ἀννίβας πρὸς τοὺς Ῥωμαίους μαχόμενος· ἀλλ', ὡς διηγείται ὁ Τίτος Λίβιος, οἱ στρατιῶται κατείχοντο ὑπὸ τοιαύτης λύτης, ὥστε οὐκ ἠθέλησαν τὸν κλονισμόν, ἀν καὶ κατέβαλιν ὡς ἰσχυρότατος τὰ πρώτιστα πολλῶν μεγάλων πόλεων τῆς Ἰταλίας καθιδρύματα, κατέστρεψε βουὰ, πορωχέειντε ποταμοὺς καὶ ἐβίασε τὴν θάλασσαν νὰ ἀναπλύσῃ εἰς τὸ ριῦμά ταν.

Ἄλλ' ὁ Κικέρων ἀναφέρει καὶ ἄλλον σεισμόν τῆς Ῥώμης· 38 ἡμέρας διαρκέσαντα· ὁ δὲ Πλίνιος διηγείται ὅτι ἡ Μουτίνη (Modena) κατεσεισθη τοσοῦτον (92 π. χ.) ὥστε δύο βουὰ πηλαιάσαντα συνεκρούθησαν καὶ πάλιν ἐπειτα ἀπεχωρίσθησαν· ἐν γένει δὲ φαίνεται ὅτι τὸ δεινὸν τοῦτο ἐνέσκηπτε συγγότατα εἰς τὴν Ῥώμην.

Τριάκοντα δύο ἔτη μετὰ Χριστὸν ἐφρονεῦθησαν ὑπὸ σεισμοῦ τὰ πλείστα κτήνη τῆς Παλαιστίνης καὶ ὡς δεκακισχίλιοι ἄνθρωποι.

Κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου, ἢ 27 πρὸ Χριστοῦ, δώδεκα πόλεις ἀνετράπησαν ὑπὸ σεισμοῦ συμβάντος τὴν νύκτα. Ἡ περίστασις αὕτη κατεστέρηθαι δεινοτέρην τὴν συμφορὰν, ὡς λέγει ὁ Τάλιτος· ἐπειτα καὶ τὸ ὑπαίθριον ἔδαφος, ὅπου οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι κατέφυγον, σχισθὲν τοὺς κατέπε. Τότε ἐταπεινώθησαν βουὰ καὶ ὑψώθησαν πεδιάδες, διὰ μέσου δὲ τῶν ἐπισωρευμένων ἐρειπίων ἀνέλαμπον φλόγες.

Ἄλλα καὶ ἐπὶ τοῦ Νέρωνος ἡ Ἀσία ἐβασανίσθη ὑπὸ ἄλλου σεισμοῦ καταστρέψαντος τὴν τε Λαοδικεῖαν καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις.

Τίς δὲν ἤκουσε τὰ θρυλλόμενα περὶ τῆς Ἡρακλείας καὶ Ἰομπητίας, τῶν ὁποίων τὴν μετ' ἄλλων μέλλουσαν καταστροφήν φοβερός σεισμός προμήνησε κατὰ τὸ 79 ἔτος πρὸ Χριστοῦ; Ἐκεῖ ἐτάφησαν ὡσαύτως γενεαὶ ἀνθρώπων μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν πόλεων ἐντός μεγάλης πόλεως. Ἐκεῖ ἔγινε παρανάλωμα τοῦ πυρός καὶ ὁ πρῶτος Βυρῶν, ὁ διάσημος φυσιογέγρας Πλίνιος. (1) Ἐκοιμῶντο οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι ἐκείνην τὴν φλογερὰν σποδὸν τοῦ Οὐεσσουτοῦ ὄρους εἰς τὰς δυστυχεῖς πόλεις.

Σεισμός καθήρξισε τέσσαρας πόλεις τῆς Ἀσίας δύο τῆς Ἑλλάδος καὶ τρεῖς τῆς Γαλιλαίας τῷ 107 κατὰ δὲ τὸ 115 τὴν Ἀντιόχειαν· διέτρεσαν δὲ αὐτὰ καὶ δονήσεις ἡμέρας καὶ νύκτας πολλὰς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπληρώθη τότε τυχῶν ἐκεῖ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Γραϊνός, μόλις δὲ διέτυχε τὴν ζωὴν του ἐπιπέσειν διὰ θυρίδος τῶν ἀνακτόρων του, καὶ ἐπὶ ἐβδόμη ὀλοκλήρως ἔμεινε κατεσκηνωμένος εἰς τὸ ἀμφοῖον τρον.

Τῷ 117 σεισμός μετέβαλε καὶ τὴν Συβῆρην ἐν σαρῶν ἐρειπίων, καὶ ἐφόνευσε πλῆθος ἐκ τῶν κατοίκων τῆς. Τὸ συμβῆν δὲ τοῦτο μαθὼν ὁ ἐνάρετος αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ φίλου Ἀριστιδέου, οὐ μόνον ἐδάχρυσεν, ἀλλὰ καὶ συγγατικὸν εὐθὺς ἐπέμφε μετὰ χρημάτων πολλῶν διὰ τὴν πόλεωσ τὴν ἀνεγερσιν. Ἔνεκα τούτου εὐγνωμονοῦνται καὶ οἱ ἀγαθοὶ Συμβῆραι ἀψώψαν ἐν μέσῳ τῆς πρώτης πλατείης ὀρεγκλιτικὸν ἀνδριάντα τοῦ ἐπικαλεσθέντος τὴν αὐτοκρατορικὴν μεγαλοδωρίαν καὶ γενναϊότητάς ἄξιους.

ὑπὸ σεισμοῦ κατεστράφησαν ἡ Νικομήδεια καὶ Κωνσταντινούπολις τῷ 126.

Ἄλλα καὶ ἐπὶ τῶν Γορτιανῶν 237—244 συνέβησαν πολλοὶ τοιαῦται δυστυχεῖς, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ ἐπιτομὴ γράφος αὐτῶν Ἰούλιος Κωνσταντίνος.

Ἐπὶ δὲ Γαλιλαίου ἐπαθε τάλιν ἡ Ῥώμη τοιοῦτον ὥστε καὶ ὑπὸ φόβου μόνον ἀπῆλθον πολλοὶ ἐπειδὴ δὴρξαν μὲν οἱ κλονισμοὶ πολλὰς ἡμέρας ὡσαύτως ἐπαισθητοὶ μέγιστος Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς· σκοτισθη δὲ ὁ ἄηρ, ἢ δὲ θάλασσα πλημμυρῆσασα κατεπόντισε πολλὰς πόλεις.

Ἄλλὰ καὶ κατὰ τὸ 358 πάλιν μέγα μέρος τῆς Νικομηδείας κατεβύθη, σεισμοῦ γενομένου κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν, ὅτι μάλιστα προσηγορευομένη σκευάζετο αὐτῷ οἰκουμένην σύνοδος ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου· καὶ οἱ ἐρθεδοξοὶ ἐθίσθησαν ὡς θείαν εἰκὴν τὴν ἐπιτομὴν ταύτην ἐπῆρειαν· διότι οἱ κλονισμοὶ ἀρξάντο τῇ 8 πρωτῆ ὥρᾳ τῆς 24 Αὐγούστου διήρξαν μὲν

(1) Ὁ νεώτερος Πλίνιος, ὁ ἀνεψιὸς του, ἐπιγράφει πρὸς τὸν Τάκιτον τὸ θλιβερὸν τέλος τοῦ θείου καὶ τῆς οἰκογενείας του.